משום צובע אין משום נטילת נשמה לא? איפא אף משום צובע, אמר רב: מילתא דאמרי – איפא בה מילתא דלא ליתו דרי בתראי ולחכו עלי – צובע, במאי ניחא ליה? ניחא דליתוום בית השחיטה דמא כי היכי דליחזוה אינשי וליתו ליזבנו מיניה: והמולחו והמעבדו: *והיינו מולח והיינו מעבד? ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו אפיק חד מינייהו ועייל [א] שירטוט. אמר רבה בר רב הונא האי מאן דמלח בישרא חייב משום מעבד, רבא אמר אין עיבוד באוכלין, אמר רב אשי ואפילו רבה בר רב הונא לא אמר אלא דקא בעי ליה לאורחא, אבל לביתא – לא משוי איניש מיכליה עץ: והממחקו והמחתכו: אמר רבי אחא בר חנינא [ג] השף בין העמודים בשבת חייב משום ממחק. אמר רבי חייא בר אבא ג' דברים סח לי רב *אשי משמיה דרבי יהושע בן לוי: המגרר ראשי כלונסות בשבת חייב משום מחתך, הממרח רטיה בשבת חייב משום ממחק, והמסתת את האבן בשבת חייב משום מכה בפטיש. אמר ר' שמעון (ה) בן קיסמא אמר רבי שמעון בן לקיש: הצר צורה בכלי, והמנפח בכלי זכוכית חייב משום מכה בפטיש. א"ר יהודה: האי מאן דשקיל אקופי מגלימי חייב משום מכה בפטיש, והני מילי דקפיד עלייהו: והכותב שתי אותיות: ת"ר *כתב אות אחת גדולה ויש במקומה לכתוב שתים פטור, מחק אות גדולה ויש במקומה לכתוב שתים חייב. אמר רבי מנחם בר' יוסי: וזה חומר במוחק מבכותב: הבונה והסותר המכבה והמבעיר והמכה בפטיש: רבה ור' זירא דאמרי תרוייהו: כל מידי דאית ביה גמר מלאכה חייב משום מכה בפטיש: אלו אבות מלאכות: *אלו לאפוקי מדר"א דמחייב על תולדה במקום אב: חסר אחת: לאפוקי מדר' יהודה, *דתניא: ר' יהודה מוסיף את השובט והמדקדק. אמרו לו: [י] שובט הרי הוא בכלל מיסך, מדקדק הרי הוא בכלל אורג:

מתני' ועוד כלל אחר אמרו: כל הכשר להצניע, ומצניעין כמוהו, והוציאו בשבת – חייב חטאת עליו. וכל שאינו כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו, והוציאו בשבת – אינו חייב אלא המצניעו:

גמ' כל הכשר להצניע – לאפוקי מאי? רב פפא אמר: לאפוקי דם נדה. מר עוקבא אמר: לאפוקי עצי אשרה. מאן דאמר דם נדה – כל שכן עצי אשרה, מאן דאמר עצי אשרה – אבל דם נדה מצנע ליה לשונרא. ואידך – כיון דחלשא לא מצנעי ליה. אמר רבי יוסי בר חנינא: הא מני – דלא כר"ש, דאי כר"ש – האמר *לא אמרו כל השיעורין הללו אלא למצניעיהן: וכל שאינו כשר להצניע: אמר

משום צובע. שצובע את הבשר של בית השחיטה ולקמן מפרש אמאי מיכוין לצובעו וצביעה הואי במשכן אב מלאכה: **משום נטילת נשמה.** דנטילת נשמה הואי במשכן באילים מאדמים ותחש וחלזון*: **אף משום צובע.** ונפקא מינה לחיוביה תרתי: **מילתא דאמרי איפא כו'.** דבר תימה אמרתי להזכיר צביעה בשחיטה צריך אני לומר בו דבר טעם דלא ליתו דרי בתראי השומעים וליחכו עלי: **צובע בשר במאי ניחא ליה.** להאי שוחט בצביעת הבשר הייט חוכא ואני אומר בו טעם: **ניחא ליה דלתוום בית השחיטה בדמא.** שיהא צבוע בדם: **כי היכי דניחזוייה אינשי.** שנשחטה היום וניתו ונזבנו: **הייט מולח הייט מעבד.** אטו מליחה לאו צורך עיבוד הוא: **ועייל שירטוט.** לפי שדרך הרצענין כשהוא בא לחתכו משרטטו תחלה כפי מה שהוא רוצה להאריך ולהרחיב ולקצר החיתוך ואחר כך מעביר הסכין דרך השירטוט וכן בעורות המשכן כשחתכום: **דקבעי ליה לאורחא.** שמולחה הרבה: **השף בין העמודים.** כגון עמודי אכסדראות שעשוים חלונות חלונות ונסמכין בחלונות בין עמוד לעמוד, והשף שם בקרקעית הבנין שנשענין עליו כדי שיהא חלק חייב משום ממחק: **המגרר ראשי כלונסות.** שיהו ראשיהן שוין וחדין: **ממרח רטיה.** מחליק תחבושת על המכה: **מסתת את האבן.** לאחר שנעקרה מן ההר ונחלבה מחליקה: **משום מכה בפטיש.** שהוא גמר מלאכה: **הצר** (ג)(בכלי) **צורה.** בכלי שעומד לכך לכתוב: **מנפח בכלי זכוכית.** כשהוא נעשה על ידי נפוח: **דשקיל אקופי.** ראשי חוטין התלויין ביריעה במקום קשורין כשניתק בה חוט וקשרוהו וכן קשין וקסמים דקין שנארגו בה בלא מתכוין ונוטלין אותם ממנה לאחר אריגה, גמר מלאכה הוא וחייב משום מכה בפטיש: **כתב אות אחת גדולה כו' פטור.** שבקרשי המשכן שתים היו כותבים אחת בזו ואחת בזו כדי לזווגן כשסותרים אותן: **מחק אות אחת כו' חייב.** שאין מלאכת מחיקה חשובה אלא ע"מ לכתוב והרי יש מקום לשתי אותיות: **אמר רבי מנחם ברבי יוסי.** הא קמ"ל מאן תנא קמא ר' מנחם ברבי יוסי: **לאפוקי מדרבי אליעזר.** דהא אמרן דלא נמנו כאן אלא להודיענו מנין חטאות של העלם אחד ותנא "הרי אלו" למעוטי שאם עשה תולדותיהם עמהן דאינו מביא עליהן חטאת ודלא כרבי אליעזר דמחייב אתולדה עם האב בכריתות: **שובט.** משוה השתי בכרכר שקורין ליו"ל: **מדקדק.** כשמותח חוט הערב מכה בכרכר עליו במקומות מקומות ליישבו שלא יהא מתוח יותר מדאי שהמתיחה מעכבתו מהתחבר יפה עם הארג: **שובט הרי הוא בכלל מיסך.** דהייט מיסך ממש שמסדר חוטי השתי: **מדקדק הרי הוא בכלל אורג.** דהייט אורג ממש ולא דמי לזורר וטוחן ומרקד דזה בקשין וזה בצרורות וזה בקמח: **מתני' כל הכשר להצניע.** שהוא מין העשוי לצורך האדם: **ומצניעין כמוהו.** כמות זה כלומר שיש בו שיעור הראוי להצניעו: **אין חייב אלא למצניעו.** אם נעשה חביב לאדם א' והצניעו חייב על הוצאתו אם חזר והוציאו אבל אדם אחר אינו חייב עליו דלגביה לאו מלאכה הוא: **גמ' מ"ד דם נדה.** אינו כשר להצניע כ"ש עצי אשרה דאיסורי הנאה נינהו ומאיסי וצריך לאבדן: **כיון דחלשא.** המאכיל דם האדם לחתול נעשה חלש אותו אדם: **הא.** דתנא כל הכשר להצניע ויש בו שיעור שרוב ב"א עשויין להצניע כשיעור הזה חייב כל אדם על הוצאתו ואפילו אדם עשיר שאין שיעור זה חשוב לו: **דלא כר' שמעון.** לקמן בהמוציא:

אין עיבוד באוכלין. אין להתיר מכאן מליחה אוכלין לאסור מדרבנן מליחה בפרק שמונה שרצים (לקמן דף קח:) ואפילו בי"ט אסור בפ"ק דביצה (דף יא:): **השף** בין העמודים בשבת חייב. פירש ר"ח *דשף העור על העמוד כדי להחליקו וכן משמע בירושלמי ורש"י פירש ששף קרקעית שבין עמודי חלונות ולא נהירא: **והמסתת** את האבן ט' חייב משום מכה בפטיש. אבל משום מחתך וממחק לא מיחייב דמיירי שכבר היא מרובעת ומתוקנת אלא שמייפה אותה ועושה בה שירטוטין ויפוי כעין שעושין עכשיו מסתתי האבנים. ר"י וכן ריב"א: **הרי** אלו לאפוקי מדרבי אליעזר דמחייב אתולדה במקום אב. וא"ת מרישא שמעינן לה דתנן העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אינו חייב אלא אחת וי"מ דה"ק מעין מלאכה אחת היינו שתי תולדות מאב א' אבל האב ותולדה דידיה מיחייב תרתי קמ"ל: **חסר** אחת לאפוקי מדר' יהודה. תימה דממילא דרישא שמעינן לה וליכא למימר תנא ושייר *דהא אלו קתני ומיהו הא ליכא לאקשויי דהא מאלו דרישא שמעינן לאפוקי מדר' אליעזר דאיכא למימר דקתני ברישא אלו אבות משום דקאי אדקתני לעיל חייב על כל אב מלאכה וי"ל דממילא דרישא לא שמעינן לאפוקי מדרבי יהודה דאיכא למימר דלא חשיב אלא מלאכות חשובות אבל שובט ומדקדק אע"ג דמלאכות הן לא קתני להו משום דאינם מבוררות כל כך וכה"ג משני בפ"ק דקדושין (דף טז:) גבי אלו מעניקין להן דבר שיש לו קצבה קתני דבר שאין לו קצבה לא קתני*: **לאפוקי** מדר' יהודה דלא כרבי יהודה דאמר בפרק רבי עקיבא (לקמן דף צ.) אף המוציא משמשי ע"ז כל שהוא חייב אלא כת"ק דפליג עליה כן פירש בקונט' התם וקשה לרשב"א דהא דקאמר הכא מ"ד דם נדה כ"ש עצי אשרה מנא ליה דילמא סבר כרבי יהודה ומחייב בעצי אשרה שמצניעין אותן לשריפה: **הא** דלא כר' שמעון. פירש בקונטרס הא דתנן כל הכשר כו' שרוב בני אדם עשויים להצניע כשיעור הזה חייב כל אדם על הוצאתו אפילו אדם עשיר שאין שיעור זה חשוב לו משמע מדבריו דלא מחייב ר' שמעון אלא בעשיר בני אדם שרגילין להצניעו שאותו שיעור חשוב להן ואפילו לא הצניעו הוא ולקמן פי' לא נאמרו שיעורים שבמשנה אלא למצניעין אותו קודם לכן וחזר המצניע והוציאו משמע דוקא בהצניעו חייב ואומר ר"י דיש לייסב פירושו דמה שמצריך

רבינו חננאל

ליה דנהוי הי כי היכי דלצלה צבעיה דכל כמה דהוא חי מצלה צבעיה: שוחט משום מאי מחייב רב אמר משום צובע אסיק' ניחא ליה כי היכי דנתווס בית שחיטה בדמא דמחזי ליה כי היכי דליחזוייה אינשי וניתו ונזבון. רבי יוחנן ור"ל אפיק חד מינייהו ועייל שירטוט. אמר רבה בר רב הונא האי מאן דמלח בישרא חייב משום מעבד. רבא אמר אין עיבוד באוכלין. השף בין העמודים פי' מחליק חייב משום ממחק. ירושלמי הממחק: מה מחיקה היתה במשכן שהיו משרטטין בעורות. ירושלמי מה עיבוד היה במשכן שהיו משרטטין בעורות.

רב נסים גאון

נטילת נשמה קיי"ל שהמתעסק לענין שבת פטור. ומשכחת עיקר דילה במסכת כריתות בפרק ספק אכל חלב (דף יט) אמר רב נחמן אמר שמואל המתעסק בחלבים ובעריות חייב שכבר נהנה מתעסק בשבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה ומשכחת לה בסנהדרין בפ' ד' מיתות (דף סב) ...

אלו לאפוקי מדר' אליעזר המחייב על תולדה במקום אב. ואשכחנן דברי ר' אליעזר בכריתות בפרק ...

סליק פרק כלל גדול